การพัฒนาไก่ประดู่หางดำเพื่อเกษตรกรและผู้ประกอบการ

หัวหน้าโครงการ : คุณอุดมศรี อินทรโชติ
กรมปศุสัตว์
นักวิจัย : คุณอำนวย เลี้ยวธารากุล
ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ กรมปศุสัตว์

ปัจจุบันการหาไก่พื้นเมืองไทยสายพันธุ์หรือพันธุ์แท้เป็นเรื่องที่ยาก เพราะเกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองทั่วไปมักจะเลี้ยงและผสมพันธุ์ไก่โดยปล่อยตามธรรมชาติ ไม่ได้สนใจการแยกพันธุ์หรือสายพันธุ์ หรือแม้แต่ผู้เลี้ยงไก่ชนก็มักจะสนใจเฉพาะไก่ที่ชนเก่ง ไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องสีขนหรือลักษณะภายนอกต่างๆ และยังมีการนิยมเอาไก่พื้นเมืองของพม่า เวียดนาม และบราซิล มาผสมกับไก่พื้นเมืองไทย เพื่อประโยชน์ในการชนซึ่งเป็นการทำให้มีการปนเปื้อนและการสูญเสียพันธุกรรมของไก่พื้นเมืองไทย

ผลสำเร็จของโครงการ

1. ได้ฝูงไก่พื้นเมืองประดู่หางดำพันธุ์แท้ (Pure breed) ของประเทศไทย ที่มีการสร้างพันธุ์ขึ้นมาอย่างเป็นทางวิชาการ มีลักษณะประจำพันธุ์ทั้งลักษณะทางคุณภาพ และลักษณะทางปริมาณ เช่น สัตว์พันธุ์แท้ของนานาชาติ เลี้ยงได้ในสภาพชนบท และมีความสามารถของพันธุ์ในการผลิตไก่พันธุ์แท้ และลูกผสมที่ดีในระดับอุตสาหกรรม

2. สร้างเครือข่ายฟาร์ม เกษตรกร และผู้ประกอบการไก่ประดู่หางดำ

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. มีการนำพันธุ์ไก่ ไปใช้ประโยชน์ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยง และจำหน่ายไก่พื้นเมือง/ลูกผสมพื้นเมืองฯ ทั้งในระดับฟาร์มเอกชนที่เป็นอุตสาหกรรม ฟาร์มของรัฐบาล จนถึงระดับเกษตรกร

2. ก่อให้เกิดอาชีพเกี่ยวกับไก่พื้นเมือง ทั้งผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง ผู้เชือดชำแหละ และผู้ขายไก่ในตลาด โดยได้สร้างเครือข่ายฟาร์มเกษตรกรเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ และเครือข่ายผู้จำหน่ายไก่ประดู่หางดำ ซึ่งในอนาคตคาดว่าจะมีการขยายไปในวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ

3. สร้างการอนุรักษ์พันธุ์โดยให้ไก่ประดู่หางดำกลับไปสู่ถิ่นกำเนิดเดิม ในรูปเครือข่ายเกษตรกรเลี้ยงไก่ประดู่หางดำของกรมปศุสัตว์ คือ นอกจากเก็บรักษาพันธุ์แท้ไว้เป็นฝูงต้นพันธุ์แล้ว ได้มีการกระจายไก่พันธุ์แท้เหล่านี้ กลับไปสู่หมู่บ้านต่างๆ

4. มีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำพันธุ์แท้ จากขั้นตอนการผลิตไก่ จนไปสู่ผู้บริโภค ดังนี้

- *ผู้เลี้ยงไก่ขุน* ตั้งแต่แรกเกิด ถึงน้ำหนักจำหน่ายที่อายุ 12 สัปดาห์ (น้ำหนัก 1.2 กก.) ต้นทุนการผลิต 56 บาท/กก. จำหน่าย 70 บาท/กก. มีกำไรตัวละ 16.8 บาท คิดเป็นมูลค่าเพิ่ม 25 เปอร์เซ็นต์

- *ผู้ชำแหละไก่* ไก่หลังชำแหละมีน้ำหนักเหลือพร้อมจำหน่ายเหลือประมาณร้อยละ 88, ต้นทุน 70 บาท/กก. จำหน่าย 95 บาท/กก. มีกำไรตัวละ 16.3 บาท คิดเป็นมูลค่าเพิ่ม 19 เปอร์เซ็นต์

- *ผู้ขายไก่สดในตลาด* จำหน่าย 120 บาท/กก. มีกำไรตัวละ 26.4 บาท คิดเป็นมูลค่าเพิ่ม 26 เปอร์เซ็นต์

5. สร้างอาชีพที่มีความยั่งยืนในชนบท โดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถผลิตพันธุ์ได้เอง ใช้อาหารและวิธีการเลี้ยงแบบท้องถิ่น บนพื้นฐานพันธุ์ไก่ที่ถูกพัฒนาให้สามารถอยู่ได้ในสภาพการเลี้ยงของประเทศไทย ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนมากขึ้นในอนาคต